

Handläggare: Anders Anagrius
Tfn: 073 910 40 38

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Remiss av policys för upphandling och konkurrensutsättning

Förslag till beslut

1. Stadsdelnämnden beslutar att som svar på remissen överlämna detta utlåtande.

Jack Kindberg
Stadsdelsdirektör

Bakgrund

Stadsledningskontoret har utarbetat förslag till policys för upphandling och konkurrensutsättning (biläggs). Förslagen har remitterats till samtliga nämnder i staden. Remisstiden sträcker sig till den 23 oktober 2006.

Ärendet innehåller dels en promemoria som beskriver bakgrunden till uppdraget att ta fram policys för upphandling och konkurrensutsättning samt de överväganden som gjorts i ärendet. Dels innehåller ärendet de 2 policyförslagen.

Upphandlingspolicy

Stadsledningskontoret menar att det finns starka affärsmässiga skäl för att centralupphandling bör vara det normala inom ett antal avtalsområden. Främst nämner kontoret områden med standardiserade varor och tjänster samt områden där det finns ett likartat behov i staden. Det ger staden volymfördelar och har enligt kontoret betydelse för den stadsövergripande styrningen. Finns det särskilda skäl ska dock nämnder kunna stå utanför centralupphandling. För detta krävs dock beslut i kommunfullmäktige.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunfullmäktige fattar beslut om centralupphandling. Vid förnyade upphandlingar föreslås att beslut fattas av kommunstyrelsen.

I förslaget till policy betonas planerings- och analysfasens betydelse för att en verklig besparing ska uppstå som en effekt av upphandling. Ett sådant fördjupat förarbete förutsätter god framförhållning och en förmåga och vilja att i god tid uttrycka behoven av försörjning av varor och tjänster.

När det gäller upphandling som ett verktyg för att uppnå ett hållbart samhälle är stadsledningskontorets mening att det i upphandlingar går att kräva att livsmedel skall uppfylla EU:s krav för ekologisk framställning samt att el skall framställas av förnyelsebara källor. Det är däremot inte tillåtet att ställa krav på särskild märkning, som t ex KRAV, då en sådan märkning inte förändrar produktens kvalitet i förhållande till produkter som uppfyller kravnivåerna för en märkning men inte låtit märka sig.

Beträffande möjligheten att ställa sociala krav i upphandlingar är stadsledningskontorets slutsats att det endast finns begränsade möjligheter. Kontoret ser två möjligheter för att ställa sådana krav. Dels kan staden i sin upphandling av t ex livsmedel kräva att det i sortimentet skall finnas produkter som är rättvisemärkta. Dels bör staden kunna kräva att ett avtal kan hävas eller annan sanktion utkrävas om leverantören eller dess underleverantör byter mot ILO:s grundläggande konventioner om föreningsfrihet, tvångsarbete, diskriminering och barnarbete. I det här sammanhanget måste också den kommunala kompetensen beaktas. Det är inte självklart att det ligger inom dess gränser att ställa krav på hur verksamhet bedrivs i andra delar av världen.

Den kritiska punkten när det gäller sociala krav och kontraktsvillkor är själva uppföljningsarbetet som för att vara seriöst kräver betydande resurser.

Stadsledningskontoret avser mot bakgrund av det som framförs ovan att i särskild ordning ta fram anvisningar om hur stadens nämnder och bolag kan arbeta med sociala krav i upphandlingar.

Konkurrenspolicy

Stadsledningskontoret konstaterar att verksamhetsupphandling som genomförs på rätt sätt kan motverka kostnadsökningar och bidra till verksamhetsutveckling.

Kontoret föreslår att det ska ligga inom respektive nämnds ansvarsområde att avgöra när konkurrensutsättning av verksamhet ska ske för att verksamheten ska uppnå kommunfullmäktiges övergripande mål.

Kontoret föreslår också att en nämnds beslut om konkurrensutsättning ska föregås av en utredning som ska svara på frågan huruvida upphandling är ett bra alternativ för att uppnå besparing och/eller verksamhetsutveckling. Vidare betonas vikten av en tillförlitlig analys av förväntade kostnader, marknadens sammansättning, avtalets längd och paketering m.m. Detta mot bakgrund av att upphandling av verksamheter är stora affärer som påverkar situationen för såväl brukare som anställda. En kommunikationsplan ska även upprättas som beskriver hur verksamhetens brukare och de anställda hålls informerade om processens fortskridande.

Kontoret föreslår att varje nämnd därför ska ha en övergripande strategi för vilka överväganden som ska göras vid beslut om att en verksamhet ska upphandlas. Vidare föreslår kontoret att det i alla upphandlingar av vård och omsorg ska finnas avtalsklausuler som reglerar parternas arbete för att förhindra kvalitetsbrister och missförhållanden.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen är positiv till att policys utarbetas för såväl upphandling som konkurrensutsättning och att detta arbete sker parallellt då områdena till så stor del griper i varandra. Det bör därför även övervägas om det skulle kunna gå att formulera en gemensam policy då bägge handlar om upphandling.

Det är också positivt att vikt läggs vid att upphandlande enheter ska göra analyser av behov, leverantörsmarknad, produkter och långsiktiga effekter

av upphandling inför beslut om genomförande. En gedigen analys bör rimligen leda till att färre upphandlingar avbryts och till goda affärsrelationer.

Förvaltningen är också positiv till att varje nämnd åläggs att ha en övergripande strategi för vilka överväganden som skall göras vid beslut om en verksamhet ska upphandlas. Syftet med en sådan strategi är att få kontinuitet i verksamheternas driftsform för att undvika oro bland brukare, personal och den aktuella marknaden. Ett långsiktigt agerande ökar tryggheten. Ur stadsdelsnämndernas perspektiv är det dock naturligt att en sådan strategi bör vara gemensam för dessa nämnder.

I policyn för konkurrensutsättning lyfts också demokratiperspektivet fram vilket är bra och skapar tydlighet.

Förvaltningen kan instämma i att det finns fördelar med centralupphandling framförallt på volymsidan. Det är dock viktigt att påpeka att den kritik som fanns mot det gamla centralupphandlingssystemet bl. a var att det var stelt och inte kunde följa förändringarna i utbud och behov. Ett nytt centralupphandlingssystem får inte utformas så att det hindrar kreativ utveckling och effektivisering av verksamheterna

SLUT